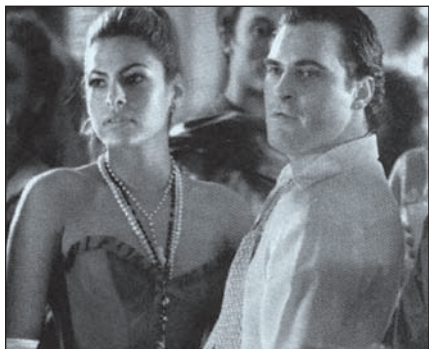


film

## KOMU PATŘÍ NOC



Nám! Ano, Noc patří nám: tak optimisticky zní název nového amerického filmu režiséra Jamese Graye, jenž svou tvorbou dává divákům najevo, že když si dá filmař v Americe záležet, nemusí ani opustit své rodné město – a pořád má o čem natáčet! Gray se totiž narodil v newyorské čtvrti Brooklyn a všechny jeho dosavadní filmy se odehrávaly právě tady – a Noc patří nám rovněž. Jako všichni v Americe, je i Gray potomkem imigrantů – jeho prarodičům se kdysi do New Yorku podařilo dostat z Ruska a vnuka dnes velmi přitahuje téma východních mafií, jež do Spojených států infiltrovaly v patách uprchlíků. Už film Malá Oděsa, natočený před čtrnácti lety, na dané téma vyprávěl atraktivní příběh. Noc patří nám se vrací na konec osmdesátých let dvacátého století, kdy zločinnost v New Yorku kulminovala. Jeho příběh začíná prostě, neřku-li docela nenápadně. Hrdina příběhu Bobby Green šéfuje nočnímu podniku a náležitě si užívá života: střídá krásy a neodřiká si drogy. Dává si ovšem setsakra bacha, aby se ve společnosti, v níž žije, neproflákl, že vlastně pochází ze staré policajtské rodiny. Jeho otec s bráchou coby kriminalisté pasou zrovna po jednom ruském gangsterovi, který je v Bobbyho baru denním hostem. A zůstat mimo hru v takové ošemetné situaci – to je pro všechny hráče záležitost nad jiné ošemetná.

Prozrazovat pointu u dobře vystavěného příběhu by bylo nefér. A tak se dá aspoň prozradit, že Joaquin Phoenix v hlavní roli Bobbyho podává vskutku perfektní výkon a jeho niterný přerod diváci spolknou: třebaže na stole zůstává otázka, zda doopravdy „platí“

dobré skutky činěné ze zistných důvodů. Vidíme živočišný strach hlavního hrdiny a opravdu mu ho věříme. A skrze plátno se jeho obavy a traumata přenášejí i na nás. Film Noc patří nám nabízí věrohodně napsaný a dobře zahraný příběh a vnímává kamerou s velkým smyslem pro detail skoro doku-

mentárně připomíná osmdesátá léta a jejich ošumělý nevкус. Vlastně je připomíná i způsobem vyprávění: pomalým rozvíjením děje, prodléváním v situacích a solidní režií. A možná, že klipovou érou zkažení diváci právě proto na konci otráveně zívou. Jejich škoda ovšem... (–ěk)

## kniha Nápaditá abeceda zločinů

G... jako Grázl, H... jako Hrozba, I... jako Intrika, J... jako Justice, K... jako Kat, L... jako Lháři, M... jako Msta, N... jako Nástraha, O... jako Obviněný, P... jako Pochybnost – to jsou jen některé názvy detektivek americké spisovatelky Sue Graftonové. Když před lety se svou románovou sérií, v níž zřejmě vyčerpá všechny litery anglické abecedy, začínala, byla jednou z davu autorů, kteří se snaží uspět na velkém světovém trhu – a to je dneska těžké pro všechny, i pro Američany. Dnes je Sue Graftonová literární hvězdou detektivního žánru a její „soukromé očko“ Kinsey Millhoneová považují renomovaní kritici za „snad nejsympatičtější ženu z detektivní branže, jakou literární svět poznal. Díky nakladatelství BB art už hezky dlouho zná Kinsey i český čtenář a také pro něj patří sympatická mladá žena k jistotám soudobé detektivky.

A ovšem také díky mluvným a vtipným překladům Jaroslavy Kočové!

Příběhy se většinou odehrávají v Kalifornii, ale je to trochu jiný stát, než si většinou představujeme. Žádná idyla, žádné barvotisky, žádný pozlátkový Hollywood. Spíš menší městečka na venkově a tamní propletence lidských vztahů. A třenice, v nichž to jiskří starými nenávisťmi a mstami, v nichž idylický poklid náhle překypí přes okraj kotlíku...

Kinsey coby detektiv v suknič (jež ovšem moc nenosí, spíš chodí v kalhotách, v jejím řemesle jsou praktičtější) má všeho tak akorát. Štěstí i smůly, úspěchů i proher. Peněz spíš mívá méně, a musí se tudíž zatraceně otáčet, aby měla na účty, jídlo a benzin. Život je prostě boj – i v slunné v Kalifornii.

Graftonová svou hrdinku napsala plasticky a mazaně. Čtenářkám dává sebevědomí a čtenářům je nebere. Není feministická, takže asi popouzí jen militantní feministky.

Sexuálními výjevy šetří: což už dneska člověk ocení, když jich všude nachází nad hlavu.

Autorka bydlí v kalifornském Montecitu, kontakt s realitou, o níž vypravuje, musí mít. Ale pobyty prý střídá a neméně často se vrací do rodného Louisville v Kentucky. Doma je prostě doma – to zůstává i v Americe.

Mimořádně, další svazek série jsem našel na českém knihkupeckém pultu nedávno a jmenuje se R... jako Risk. A na světě je už i román od S: S... jako Smrt. (jjv)

Foto archiv

Sue Graftonová vyhlíží spokojeně – a nepochybně má proč!



## kniha TAJEMSTVÍ PAŘÍŽE

Když se na českém knižním trhu objeví detektivka neanglosaské provenience, je namístě zpozornět: a v případě, že jde o jméno dosud v tuzemsku nepříliš zavedené, pak dvojnásob. V případě románu Špetka věčnosti jde navíc o zdařilou volbu, již učinilo nakladatelství Garamond.

Pod zmíněnou detektivkou je podepsán muž, Fred Vargas, ale není žádným tajemstvím, že ji na svědomí má žena. Frédérique Audoin-Rouzeauová je vzděláním a povoláním historička a archeoložka, zaměřená na dějiny středověku. A ve své detektivce dovedně rozvíjí nestárnoucí středověký motiv, zneužití dávného návodu na výrobu elixíru života.

Hrdinou příběhu je pařížský detektiv Jean-Baptiste Adamsberg. Pozoruhodná osobnost, jež vedle pátrání vede i neméně komplikovaný osobní život, v němž se podivuhodně proplétají motivy a motivace dávno zasuté i velmi současné. Právě tak, jako v příběhu samém vedle sebe mohou zcela reálně existovat moderní výdobytky kriminalistické techniky, počítače, mobily a vrtulníky – i duchové dávno zemřelých. V skleněné baňce zvolna dozrává kýžený elixír a nadmíru líný kocour Kulička dokáže urazit desítky kilometrů, aby zachránil svou milovanou paničku.

Tajemný a bizarní příběh je úplně jiný než většina moderních detektivek, ale právě proto má nepochybně šanci zaujmout vnímavého čtenáře. Špetka věčnosti je v pořadí pátým příběhem Freda Vargase (alias Frédérique Audoin-Rouzeauové) ze série s komisařem Adamsbergem. Kus tajemství zůstává čtenáři skryt i po přečtení poslední stránky – ale komu by to vadilo? (–ěk)